

Z činnosti

Z jednání předsednictva OUČR 22.11.2006 v Holovousích

1. Zahájení

Předseda OUČR pan Jaroslav Muška přivítal přítomné a předal slovo hostiteli – řediteli VŠÚO Holovousy ing.Václavu Ludvíkovi. Ten konstatoval, že se nyní připravují nové výzkumné projekty, o které se v rámci soutěže ucházejí. Získali podporu z operačního fondu na rekonstrukci chladírenského boxu. Uspořádali mezinárodní setkání odborníků na slivoně – Eufryn, kterého se zúčastnili odborníci ze 14 zemí. Pracovníci ústavu se zúčastnili mezinárodního zahradnického fóra v korejském Soulu.

2. Zhodnocení sklizně jádrového ovoce

Sklizeň jablek se předpokládá dle odhadů na úrovni cca 160.000 tun a to by mělo být o cca 25 % více než po loňské, malé, mrazem ovlivněné sklizni. Jde z dlouhodobého hlediska o nadprůměrnou sklizeň. Problémy byly při sklizni s nedostatkem pracovních sil, naopak situaci řešilo příznivé počasí. Problémy jsou s kvalitou, některé oblasti byly poškozeny krupobitím, vyšší je i poškození houbovými chorobami, velikost plodů je místy menší. Sklizeny by měly být veškeré plochy.

3. Současná situace a výhled v odbytu jablek, stav zásob

Odbyt jablek byl v letních měsících a na podzim dobrý. Neprojevuje se samozásobení, kde úroda byla sice vysoká, ale velmi nekvalitní. Ceny ve srovnání s loňskem stouply jen málo, v řádu procent. Nyní sice pokrývají náklady, které půjdou s dobou skladování nahoru. Dovozy jablek jsou však vysoké. Za prvních devět měsíců letošního roku se dovezlo už 60 tisíc tun jablek. Velký byl také vývoz, kdy se vyvezlo již 20 tisíc tun jablek, jde ale zejména o reexport. V zemích EU hlásí většinou nižší zásoby jablek, celkově tak byla sklizeň v rámci EU nejnižší za posledních několik let.

4. Aktuální zpráva o činnosti v regionech a odborných svazech

UNIE OVOCNÁŘŮ JIŽNÍCH A ZÁPADNÍCH ČECH

Po akcích v Chelčicích a Č.Budějovicích „Diskusní fórum ovoce“ a zajištění prezentace na Zemi Živitelce koncem srpna, věnovali se sklizni jablek. Sklizeň prakticky začátkem listopadu byla ukončena. Přípravují akci „České jablko=dobry skutek“. Uspořádali slavnost plodů, trasy pro cyklisty i pěší zrajícími sady jabloní. Navázali na již tradiční slavnost květů.

OVOCNÁŘSKÁ UNIE MORAVY A SLEZSKA

Tradičně se zúčastnili a rovněž tradičně odpracovali Hortikomplex v Olomouci. Účast podniků bylo proti loňsku nižší. Sklizeň jablek byla jen mírně vyšší, někde problémy se strupovitostí či poškozením od krup. Přípravují školení v termínu 21. – 22.2. 2007 na Skalském Dvoře.

UNIE OVOCNÁŘŮ SEVEROČESKÉHO REGIONU

V prosinci se chystá valná hromada již nové, přeregistrované unie. Aktivně se podíleli na zajištění prezentace ovocnářů na Zahradě Čech, kde letos prošlo na 110 tisíc návštěvníků. Se zajištěním výstavy a zejména s financováním jsou značné problémy a klesá i ochota podniků účastnit se. Sklizeň byla ukončena, odbyt bez problémů, hodně sadů je poškozeno od krup, zásoby konzumních jablek budou malé.

STŘEDOČESKÁ UNIE - OVOCNÁŘSKÉ A ŠKOLKAŘSKÉ DRUŽSTVO

Sklizeň jablek byla vyšší, problémy se zajištěním brigádníků. Některá místa jsou poškozena krupobitím, částečně i strupovitostí. Připravují setkání členské základny koncem roku v Kolíně. Aktivně se zúčastnili podruhé výstavy Zemědělec v Lysé nad Labem a to s úspěchem.

VÝCHODOČESKÁ OVOCNÁŘSKÁ UNIE

Nyní mají 163 členů s výměrou 3.777 ha sadů a školek. Byli na zájezdě na Moravě, kde byli velmi spokojeni. Spoluorganizovali seminář k ochraně sadů v Milovicích. Připravují školení v termínu 1. a 2.3. 2007 na Seči, hotel Jezerka. Připravují zájezd do Švedska a Dánska na příští rok. V ZD Dolany byla akce Den otevřených dveří, ve VŠÚO Holovousy Slavnosti Holovouského malináče. Účastnili se na Hortikomplexu v Olomouci. Sklizeň jablek byla nadprůměrná, zásoby jablek jsou vysoké. Odbyt bez problémů.

SVAZ PRO INTEGROVANÉ SYSTÉMY PĚSTOVÁNÍ OVOCE

Svaz má nyní více než 200 členů s výměrou cca 10 tisíc ha sadů. Svaz potvrzoval žádosti o dotace na výsadby sadů o celkové výměře 647 ha. Kontroly dodržování směrnic jsou prováděny namátkově, u nových držitelů známek vždy. Nyní je povinnost zasílat do Holovous kopie o používání prostředků na ochranu rostlin.

ŠKOLKAŘSKÝ SVAZ

V listopadu zasedne k aktuálním problémům předsednictvo. V lednu bude valná hromada. Rovněž proběhne seminář, který bude v Hradci Králové v KC Aldis den před Ovocnářskými dny – 15.1.2007. Podařilo se dosáhnout snížení DPH u všech výpěstků. Zúčastnili se workshopu se státní správou k aktuálním problémům. Vstoupili spolu se Svazem školkařů ČR do mezinárodní školkařské asociace, kde se účastní jednání. Chtějí i spolupracovat s asociací zahradnických společností. Uspořádali dva semináře. Byly zrušeny poplatky za činnost SRS. Odbyt výpěstků byl na podzim bez problémů.

SVAZ SKLADOVATELŮ OVOCE

Zpracovali funkční úkol pro Mze ke kategorizaci skladů ve spolupráci se ZF v Lednici.

5. Dotace 2007 – národní podpory, integrovaná produkce

Předsednictvo bylo informováno o stavu vyjednávání o dotacích pro rok 2007. Národní dotace mají být sníženy. To by se mohlo dotknout i ovocnářských dotací – zatím je navržena dotace na restrukturalizaci sadů pro příští rok snížena o cca 20 %. Vše je však ještě v jednání. Dotace na integrovanou produkci budou v rámci agroenvironmentálních opatření zařazeny v novém programovém období let 2007 – 2013 v tzv. EAFRD – Program rozvoje venkova osa 2. Nyní se připravuje legislativa, na které se OUČR intenzivně podílí. Některé podmínky budou upraveny (počet jedinců, seznam přípravků apod.). Nová pravidla budou platná od jara roku 2007. Sazba dotace se také zvýší.

6. Příprava Ovocnářských dnů v Hradci Králové 2007

Program akce byl předložen, budou v něm již jen drobné úpravy a bude rozeslán po 10. prosinci. Přítomní ještě podali některé návrhy do programu. Firmy se mohou prezentovat v programu. Ovocnářské dny 2007 se budou konat 16.- 17.1. 2007 tradičně v kongresovém centru Aldis v Hradci Králové. Den před akcí bude školkařský den tamtéž.

7. Výstavnictví a propagace

Letošní Hortikomplex byl hodnocen velmi dobře. Velmi pěkné bylo provedení pavilonu A a spojení s květinovým aranžmá. Akce se letos poprvé jmenovala Flora – podzimní etapa. Účast byla přes 20 tisíc návštěvníků. Kvalita ovoce byla dobrá a některé expozice, byly velmi pečlivé. Opět dobře dopadla prezentace ovocnářů na výstavě Zahrada Čech v Litoměřicích.

Návštěvnost byla opět velmi vysoká. Již podruhé se prezentovali ovocnáři ze Středočeské unie v Lysé nad Labem na výstavě Zemědělec. Prezentace byla zdařilá a těšila se velkému zájmu návštěvníků. Nově bylo spolu se Zelinářskou unií prezentováno české ovoce a zelenina na výstavě Země Živitelka v Českých Budějovicích. Akce byly financovány převážně z dotací Mze. Zahrada Čech i za pomoci krajské dotace. Bohužel peněz z obou zdrojů bylo letos opět ve srovnání s loňskem méně. Celkově letos bylo uspořádáno 5 účastí na výstavách v ČR a jedna v zahraničí (Francie). Tuto propagaci zhlédlo téměř 400 tisíc návštěvníků.

8. “České jablko = dobrý skutek“

OUČR opět připravuje předvánoční dobročinnou akci pod názvem "České jablko = dobrý skutek". Tak jako v minulých letech by měla být poskytnuta jablka pro ústavy sociální péče a dětské domovy. Cílem akce je obnovit tradice českých vánočních dávků. Akce se uskuteční v průběhu celého prosince 2006.

9. Různé a diskuse

- Bylo rozhodnuto o přípravě a vydání propagačního materiálu v cizojazyčné mutaci. Další propagační materiály budou dle finančních možností.
- Předseda p. Muška doporučuje pro příští rok rozšířit akci „Slavnost květů“, která se koná tradičně v jižních Čechách v době květu ovocných stromů na další místa v ČR. Žádá jednotlivé regiony, aby se připojily. Jedná se i o zařazení této akce do programu Českého svazu turistů.
- Ing. V. Ludvíkem byla podána informace o náhradách škod způsobených zvěří na zemědělských pozemcích. Existuje schválený metodický pokyn k výpočtu škody a jejímu hodnocení.
- Byla podána informace o jednáních s pojišťovnami na rozšíření možnosti pojištění sadů v rámci nových produktů
- Je připraveno stanovisko k zisku národní značky Klasa pro ovoce. Bude předáno na SZIF. Cílem je, aby mohly žádat i obyčejné organizace a uznávaným certifikátem bylo i udělení ochranné známky SISPO.
- Ve dnech 8. a 9.2.2007 pořádá OUČR spolu s Česko-německou obchodní a průmyslovou komorou odborný zájezd na veletrh Fruit Logistica do Berlína. Kromě samotné návštěvy veletrhu se počítá také se třemi odbornými exkurzemi. Obsazovat zájezd budou regionální tajemníci dle míst, která dostali. Program zájezdu mají rovněž k dispozici.

TERMÍNY:

Termíny stanovených akcí:

- V průběhu prosince 2006 - propagační akce „České jablko = dobrý skutek“
- 6.12.2006 – Degustace hrušek, Litoměřice
- 4.1.2007 – degustace jablek, Hořice
- 15.1.2007 – Školkařský den, Hradec Králové - Aldis
- 15.1.2007 - zasedání předsednictva OUČR
v hotelu Černigov v Hradci Králové
- 16.- 17.1.2007 - Ovocnářské dny v Hradci Králové – Aldis
- 21.- 22.2.2007 – seminář a valná hromada MSOU – Skalský Dvůr
- 1.-2.3.2007 – seminář a valná hromada VčOU – hotel Jezerka, Seč

Zapsal: Ing. Martin Ludvík

Kontrola: p. Jaroslav Muška

Zásoby jablek

Sklizeň jablek byla vysoká, zásoba konzumních jablek je sotva průměrná

Podle Ministerstva zemědělství ČR ve spolupráci s Ovocnářskou unií ČR se nacházelo k 1.12.2006 ve skladech pěstitelů a skladovatelů celkem 39.169 tun českých konzumních jablek. Tato zásoba je meziročně sice vyšší o 18 %, ale loňská sklizeň byla výrazně ovlivněna jarními mrazy a byla nejnižší za posledních deset let. Přesnější je tak srovnání s pětiletým průměrem, který eliminuje klimatické výkyvy. V tomto srovnání je zásoba o 3 % nižší a to předpokládáme, že letošní celková sklizeň jablek v intenzivních sadech bude v pětiletém srovnání o cca 10 % vyšší. Větší část jablek, než bývá obvyklé, skončila ve zpracovnách. Důvodem bylo vyšší poškození od krupobití, v některých oblastech pak menší velikost ovoce nebo vyšší výskyt strupovitosti.

Nadprůměrná zásoba je u Šampionu, Rubínu a Jonagoldu, naopak nižší je zásoba především u odrůdy Golden Delicious. Naše hlavní skladována odrůda Idared je na průměrné úrovni.

Z jednotlivých regionů je vysoká zásoba v oblasti východních i středních Čech. V těchto oblastech byla vysoká úroda v dobré kvalitě (zejména nižší poškození krupobitím). Naopak nízké zásoby jsou v severních Čechách a na jižní Moravě, kde musela být velká část produkce poškozená zejména od krup zpracována.

Do konce skladovacího období může trh konzumních jablek poptávat více než 60 tisíc tun. Tuzemská zásoba bude tak trh kryt maximálně ze dvou třetin. A tak lze předpokládat významný podíl českých kvalitních jablek na trhu až do jarního období.

Odbytové ceny, za které nyní ovocnáři prodávají, se pohybují nejčastěji dle odrůd a kvality od 8 do 15,- Kč/kg. Cena je oproti loňsku mírně vyšší a pokrývá náklady na pěstování a distribuci. V průběhu času porostou skladovací náklady, které by se měly následně promítnout do ceny.

Poptávka po tuzemských jablkách je na podzim dobrá. I přes velkou sklizeň na zahrádkách se neprojeví velké zásobení. Kvalita jablek ze samozásobení byla jednou z nejhorších v posledních letech a ve většině případů jablka skončila ve zpracovnách nebo shnila.

Dovozy jablek za prvních devět měsíců letošního roku dosáhly již 60 tisíc tun. Část těchto dovozů však opět náš trh opouští jako reexport.

První zprávy o zásobách jablek ze zemí EU naznačují již v létě avizovanou nízkou sklizeň jablek v některých hlavních pěstitelských státech. Meziročně nižší zásobu jablek na skladech hlásí například Francie, kde je nyní o téměř 200 tisíc tun jablek méně než vloni (-17 %), dále Španělsko (-27 %), Německo (- 4 %) apod. Souhrnná data za celou EU nejsou zatím k dispozici.

Spotřebitelé nakupují česká jablka v obchodech v rozpětí od 14,- do 25,- Kč/kg. Současná průměrná spotřebitelská cena jablek meziročně stoupla o cca 5 %.

(ML)

Naskladnění jablek u pěstitelů a skladovatelů k 1.12.2006 v ČR

(TUNY)

ODRŮDA	TYP SKLADU				CELKEM	% 05/06	% 5-letý průměr/2006
	Větraný	Chlazený	Řízená atmosféra	ULO			
Spartan, Mac Intosh	14	251		15	280	+ 5 %	- 68 %
Šampion		806	24	1137	1967	+ 7 %	+ 12 %
Rubín	5	1063	11	765	1844	+ 56 %	+ 11 %
Gala		67		56	123	+ 4 %	-
ostatní raně zimní	21	417		99	537	+ 122 %	- 26 %
Golden Delicious	65	1564		3445	5074	- 24 %	- 35 %
Idared	1152	9015	1173	7511	18851	+ 29 %	- 1 %
Jonagold	55	2025	30	1232	3342	- 5 %	+ 27 %
Topaz	38	932		349	1319	+ 171 %	-
Melrose	132	667		267	1066	+ 42 %	+ 2 %
Gloster	58	754	38	1259	2109	+ 30 %	- 4 %
Skup. Red Delicious		123			123	- 28 %	- 74 %
Zvonkové	2	257		120	379	- 89 %	+ 20 %
ostatní zimní	65	1450		640	2155	+ 50 %	+ 58 %
Celkem	1607	19391	1276	16895	39169	+ 18 %	- 3 %
% jablek dle typu skladu	4 %	50 %	3 %	43 %	100 %	-	-

(ML)

Dotace

Výplaty přímých plateb

Výplaty přímých plateb českým zemědělcům z rozpočtu Evropské unie probíhají od 1.12.. Jde o celkovou částku 8,9 miliardy korun. Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) předpokládá, že do konce roku rozešle maximum. Podpora ve formě platby na plochu se letos ve srovnání s loňským rokem zvýšila o pětinu na 2518 korun na hektar. Informoval o tom Vilém Frček z tiskového oddělení SZIF. Podle něj podalo žádost pro letošní rok více než 21 tisíc zemědělských podniků a farmářů. Celková suma bude rozdělena na 3,493 milionu hektarů půdy. Přímé platby v České republice činí letos 35 procent toho, co dostanou farmáři ve starých členských zemích EU. Loni to bylo 30 procent, respektive 2111 korun na hektar a předloni 25 procent, což bylo 1830 korun na hektar. Letos stát poprvé dorovná přímé platby na maximálních 65 procent úrovně ve „starých“ evropských zemích. Top-up se začne vyplácet do konce roku a měl by být uhrazen do konce února 2007. Jde o dalších 7,4 miliardy korun, o něž požádalo 17 500 farmářů. Tyto peníze půjdou ve stanovených sazbách na plodiny na orné půdě, přežvýkavce, chmel či len. Rozhodnutí o přiznání této podpory fond rozesílá od půli prosince.

PGRLF mění systém výplaty dotací

Od 1. ledna příštího roku mění Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s., (PGRLF) systém výplaty dotací u žádostí přijímaných od Nového roku. Podle tiskové mluvčí MZe Tání Králová je změna vedena snahou přiblížit způsob poskytování podpor požadavkům Evropského společenství. Současný systém - zálohové platby dotací úroků z úvěrů a jejich pololetní vyúčtování – vystřídá poskytování dotací zpětně, a to dvakrát ročně za příslušné kalendářní pololetí. Změna se týká žádostí zaevidovaných po 1. lednu 2007, u žádostí přijatých do 31. prosince letošního roku bude pokračovat dosavadní zálohový způsob. Hlavním přínosem této novinky je ochrana příjemce dotací před obviněním, že byla poskytnuta neoprávněná veřejná podpora, či došlo k bezdůvodnému obohacení. PGRLF, jehož jediným akcionářem je Ministerstvo zemědělství, za letošní rok k 5. prosinci schválil 2378 žádostí o podporu, výše přiznaných dotací činí 648,9 milionu korun. V loňském roce odsouhlasil 1861 žádostí, kterým přiznal celkovou dotaci 609,4 milionu korun.

(Agroweb)

Pojištění

Na trhu pojištění roste konkurence

O český pojistný trh se podle České asociace pojišťoven dnes dělí Česká pojišťovna s 86 procenty, Generali pojišťovna a Hasičská vzájemná pojišťovna. Nyní na něj vstupuje i rakouská Österreichische Hagelversicherung, specializovaná výhradně na zemědělství, která u nás založila pobočku Agra pojišťovna. Jak uvedl člen představenstva rakouské společnosti Josef Schmid, firmu na náš trh přilákal především malý zájem zemědělců o pojištění plodin. „Zatím asi třetina ploch orné půdy v České republice je kryta pojištěním, což pro nás znamená ještě dost volných ploch,“ konstatoval. Do konce příštího roku chce Agra pojistit plodiny na padesáti tisících hektarech. Těžištěm zájmu jsou farmáři či podniky obhospodařujících tři sta, ale i tisíce hektarů, upřesnil ředitel organizační složky pro ČR Jan Palkoska. Pojištění hospodářských zvířat podle něj však firma nenabízí. V Rakousku má společnost uzavřeno 80

tisíc pojistných smluv, což zahrnuje 95 procent tamního pojistného trhu, a pojištěná plocha činí 1,115 milionu hektarů. Celková pojistná částka představuje 2,3 miliardy eur, což je v přepočtu asi 64 miliard korun. Roční pojistné celkem dosahuje 54 milionů eur, tedy asi 1,5 miliardy korun. Podle Schmidta slibuje nová konkurence rolníkům dobré ceny, což umožňuje forma podnikání Österreichische Hagelversicherung, kterou je vzájemná pojišťovací společnost. „Jejími majiteli jsou zemědělci, kteří se pojistí. Cílem subjektu není maximalizovat zisk pro výplatu dividend jako u akciové společnosti, ale snižovat vlastní náklady a uspokojovat potřeby svých členů, respektive pojištěných. Při příznivých hospodářských výsledcích to znamená, že může svým členům vrátit část pojistného jako podíl na zisku.“ Základem je uhradit pojistné plnění, platby zajišťovně a naplnit povinné rezervní fondy, dodal Palkoska. Nízké a stále pojistné podle Schmidta udržuje Österreichische Hagelversicherung také širokou nabídkou produktů a velkým pokrytím rizik. U plodin na orné půdě hradí škody způsobené krupobitím, mrazem i porůstáním, které u nás loni postihlo porosty obilnin. U cukrové řepy a máku se lze pojistit vedle rizika krupobití proti důsledkům mrazu, poškození větrem, zaplavení bahnem a škůdcům. „Pojištění máku je pro Českou republiku speciální nabídka vzhledem k oseté ploše, která dosahuje asi 60 tisíc hektarů. V Rakousku tento produkt není. Dobrou odezvu by mohlo mít podle Palkosky také pojištění vinné révy proti krupobití a mrazu. Ve srovnání s tuzemskými pojišťovnami je systém poskytování bonusů Agra pojišťovny odlišný. Nepřiznává je jako odměnu za bezškodní průběh v uplynulých letech, ale jsou poskytovány již při uzavření smlouvy. Jde o takzvaný zapůjčený bonus ve výši 30 % z pojistného. Další novinkou je sleva poskytovaná za splnění oznamovací povinnosti týkající se skutečné výměry pojišťovaných plodin v daném roce. Rovněž samotné stanovení pojistného u dvou hlavních produktů je velmi netradiční, pojistné se stanoví z výměry orné půdy bez ohledu na skladbu pěstovaných plodin. U Agra pojišťovny funguje uzavírání smluv opačně, než je u nás zvykem. Navrhovatelem není pojišťovna, ale pojišťovaný podnik či farmář. Do pojišťovny přichází návrh na pojištění, po jeho akceptování informuje pojišťovna o poskytnutí předběžného krytí v rozsahu učiněného návrhu. To se vztahuje na škody vzniklé před zaplacením pojistného.

(Agroweb)

Obchod

Hypermarkety v Polsku prohrály

Hypermarketům se v Polsku nedaří. Na tamním trhu si získaly pouze 13 procent a Poláci místo masového nakupování dávají přednost menším obchůdkům blízko svých domovů. Uvedla to včera agentura ČTK s odkazem na polský list Wprost. Podle studie firmy AC Nielsen není pro Poláky až tak rozhodující cena. Důležitá je pro ně hlavně kvalita a místo, kde chtěný výrobek seženou. Čím blíže jejich bydlišti, tím lépe. Osvědčenou kvalitu pak získají ve svých oblíbených obchodech: maso a uzeniny nakoupí u místního řezníka, pečivo zase u pekaře. V Polsku nejsou výjimkou ani nákupy na tržištích. Důvod - zboží je zde kvalitnější než v hypermarketech. Svědčí o tom údaj, že více než polovina každodenních výdajů z domácího rozpočtu Poláků padne na nákup čerstvého zboží.

"Důvod je v sídelní struktuře. V Polsku najdeme více obyvatel v malých obcích, kam hypermarkety neexpandují," uvedl pro HN Zdeněk Skála ze společnosti Incoma Research.

Super je lepší než hyper

Rozkvět v Polsku zažívají malé a střední obchody. Minulý rok jejich počet vzrostl o 54 procent. Více než polovinu ze 1300 supermarketů vlastní polské firmy. Tohoto polského trendu si povšimly zahraniční koncerny. V červnu otevřel francouzský řetězec Carrefour v Polsku první obchůdek s levným sortimentem Express.

I britské Tesco už navázalo na tento trend a pro Poláky otevřelo sedm obchodů o ploše tisíc metrů čtverečních. Do konce roku k nim chce přidat dalších dvacet. Do třetice se na polský trh chystá příští rok vstoupit také německá síť supermarketů Aldi. Počítá s výstavbou nejméně stovky obchodů. V současné době má na polském trhu zastoupení většina mezinárodních maloobchodních společností. Přišly sem v letech 1997 až 2003, kdy Polsko zažívalo s velkoobchody boom. Nadšení ale brzy opadlo a začal proces konsolidace. Dnes je na tamním trhu pět hypermarketů na milión lidí a navštěvuje je přibližně třetina Poláků.

Češi hypermarketům fandí

Podobný trend by mohl nastat i na Ukrajině nebo v Rusku. Podle Skály z Incoma Research je v těchto zemích podobná sídelní struktura jako v Polsku. "Na Ukrajině nebo v Rusku ale hypermarketová expanze teprve začíná, proto to zatím nelze srovnávat," tvrdí Skála.

Jako opak Polska se může jevit Česká republika. Více než sedmdesát procent obyvatelstva v hypermarketech nakupuje. Celkem je jich u nás 162. Ale ani trend malých obchodů u nás nezaniká. Jak uvedla tisková mluvčí řetězce Tesco Jana Matoušková, snaží se jejich firma poskytnout zákazníkovi různé možnosti nákupu. "Kromě klasických hypermarketů nyní začínáme otevírat i menší supermarkety, které slouží k rychlejšímu nákupu," říká Matoušková. V ostatních zemích střední a východní Evropy je situace různorodá. Podobně jako Česko je na tom Maďarsko, kde do 77 hypermarketů zavítá polovina obyvatel. Naopak Bulhaři upřednostňují spíše pultový prodej a ve velkoobchodech nakupuje pouze dvě procenta obyvatel.

(Euroskop)

Pesticidy

Limity pesticidů na trhu v EU jsou překračovány

5 % ovoce a zeleniny překračuje limity pesticidů. Podle souhrnné zprávy EU je nejčastější výskyt v jahodách, jablkách a salátu. Podle nově publikované zprávy zahrnující šetření ze starých a nových zemí EU, Norska a Lichtenštejnska překračuje téměř 5 % vzorků ovoce a zeleniny limity (MRL) pro pesticidy. Dovoz z třetích zemí je touto nepřipustnou kontaminací zatížen více než produkce v EU. Bylo analyzováno více než 60 000 vzorků rostlinné produkce, a přitom u 39,7 % byla hladina pesticidů na nebo těsně pod limitem a u 4,7 % vzorků byl limit překročen.

Na celkovém počtu vzorků se 92 % podílely čerstvé potraviny, 8 % zpracované. U čerstvé produkce činil podíl vzorků dosahujících těsně k limitu 53 % a 5 % limit překročilo. U zpracovaných potravin bylo 75 % vzorků bez pesticidů, ve 24 % byly pesticidy detekovány, ale v podlimitním množství, u 1,2 % byly limity překročeny. U dětské výživy, pro kterou platí přísnější pravidla bylo 92 % vzorků bez reziduí, 6 % nedosáhlo limitu a 2,7 % limit překročilo. U produktů z třetích zemí byl limit překročen v 6,8 % případech, u produktů z EU v 2,4 % případech.

V porovnání s předcházejícím rokem je vyšší podíl vzorků, u nichž jsou naměřené hodnoty na nebo těsně pod limitem, mírně se snížil podíl vzorků překračujících limity. Vyšší je podíl vzorků, které obsahují několik pesticidů.

Nejčastěji zjištěnými pesticidy jsou difenylamin, manebová skupina, cyprodinil, tolylfluamid, benomylová skupina, iprodion, procymidon a fenhexamid. Nejčastěji se pesticidy vyskytovaly v jahodách, jablkách a salátu. MRL byly překročeny u 3,3 % vzorků salátu, 2,8 % jahod, 2,8 % hlávkového zelí, 2,3 % jablek. V limitu nebo pod ním bylo 63 % vzorků jahod. Pomerančová šťáva, pórek, žito a oves měly nejnižší podíl výskytu pesticidů (pod limitem). Ve 34 % vzorků jahod byl detekován cyprodinil, a u 23 % salátů byl zjištěn iprodion.

(Agris)

Ministerstvo zemědělství

Zaměstnanci ministerstva se musí řídit etickým kodexem

Zaměstnanci ministerstva zemědělství se musí řídit etickým kodexem, který podepsala ministryně zemědělství Milena Vicensová. Účelem tohoto nového předpisu je podporovat žádoucí standardy chování pracovníků ve veřejné správě. Její výkon je službou veřejnosti, zaměstnanec ji vykonává na vysoké odborné úrovni, kterou je povinen si průběžně prohlubovat a doplňovat studiem, s nejvyšší mírou slušnosti a ochoty, uvádí se v kodexu. Informovala o tom mluvčí ministerstva zemědělství Táňa Králová. Základními hodnotami, které má každý zaměstnanec dodržovat, jsou podle Králové zákonnost, kvalita a efektivnost práce, nestrannost a rovný přístup, neovlivnitelnost, neúplatnost a poctivost. Kodex zakotvuje zásadu, že zaměstnanec rozhoduje a řeší záležitosti objektivně, bez zbytečných průtahů. Prosazuje práva a oprávněné zájmy občanů, nejedná svévolně k újmě jakékoliv osoby, skupiny osob či orgánu. Nový předpis pracovníkům ministerstva zemědělství ukládá, aby při výkonu veřejné správy jednali politicky nestranně. Jejich soukromý zájem se nesmí střetnout s postavením zaměstnance, tedy těžit z výhod pro sebe, rodinu či blízké osoby, se kterými má nebo měl obchodní nebo politické vztahy. Kodex také zakazuje přijímat dary a různá zvýhodnění kromě drobných upomínkových předmětů, květin nebo knih. Zaměstnanec nesmí zneužít svého úředního postavení, naložit s informacemi, které získá při své práci na ministerstvu, k prospěchu osobnímu ani jiných osob, uvedla Králová. Porušení etického kodexu se bude podle mluvčí úřadu posuzovat jako porušení pracovní kázně ve smyslu platných pracovně právních předpisů. Na dodržování kodexu bude dohlížet pětičlenná etická komise, zřízená jako poradní orgán ministryně zemědělství.

(Agroweb)

České jablko=dobry skutek

Ovocnářská unie České republiky připravila pro předvánoční dobu tradiční dobročinnou akci. V průběhu prosince 2006 poskytnou členské podniky OUČR zdarma jablka pro ústavy sociální péče, dětské domovy, domovy důchodců a do dalších obdobných zařízení. Akce proběhne ve všech regionech ČR. Zhruba 70 ovocnářských subjektů daruje jablka, jako symbol českých vánočních, do více než 80 ústavů. Tuto tradiční dobročinnou akci pořádá Ovocnářská unie ČR již devátým rokem. Letos tak chceme darovat zhruba 8 tun jablek těm nejpotřebnějším. Zároveň chceme upozornit naši veřejnost, že v letošním roce máme ve skladech dostatek kvalitních konzumních jablek, kterými budeme zásobovat náš trh po celé zimní a jarní období. Také vyzýváme další producenty potravin, aby se k této akci připojili, abychom v této předvánoční době společně udělali dobrý skutek a upozornili na to, že je u nás dostatek kvalitní české produkce.

Ovocnářská unie České republiky

OUČR

Koho reprezentuje Ovocnářská unie ČR ?

VÝMĚRY SADŮ V REGIONÁLNÍCH UNIÍCH V ROCE 2006

OVOČNÝ DRUH	REGIONÁLNÍ UNIE					CELKEM OUČR	Reprezentativnost % OUČR/celá ČR
	MSOU	VčOU	SU-OŠD	UOJZČ	UOSR		
Jabloně	1910	2195	1246	519	842	6712	72 %
Hrušně	45	109	27	14	78	273	55 %
Třešně	45	165	120	100	67	497	55 %
Višně	390	464	163	132	94	1243	63 %
Meruňky	750	6	7	-	91	854	49 %
Broskve	390	42	47	-	33	512	41 %
Slivoně	300	250	9	65	15	639	50 %
Angrešt	5	1	-	-	3	9	51 %
Rybíz červený	250	294	22	145	128	839	67 %
Rybíz černý	90	95	16	20	16	237	60 %
Maliny	10	4	-	-	-	14	-
Jahody	20	58	2	18	12	110	-
Školky	140	91	34	6	30	301	-
Ostatní	5	3	8	-	-	16	-
CELKEM	4350	3777	1701	1019	1409	12256	64 %

POČET ČLENŮ REGIONÁLNÍCH UNIÍ V ROCE 2006

REGIONÁLNÍ UNIE	OVOČNÁŘSKÉ SUBJEKTY		ŠKOLKAŘI	OSTATNÍ	CELKEM
	Právnícké osoby	Fyzické osoby			
MSOU	53	59	25	9	146
VčOU	23	84	21	35	163
SU-OŠD	12	31	5	5	53
UOJZČ	8	31	3	-	42
UOSR	12	28	5	1	40
CELKEM OUČR	108	233	59	50	444

Celkový součet nemusí souhlasit s údaji v řádce, jelikož některé subjekty jsou jak ovocnáři, tak školkaři a jsou uvedeni dvakrát.

Školení v roce 2007

Seznam školení pro integrovanou produkci – rok 2007

Členové SISPO i žadatelé o dotace z HRDP na integrovanou produkci mají dle pravidel povinnost každoročně se zúčastnit minimálně jednoho odborného školení. Neúčast na žádném školení je důvodem k zamítnutí udělit ochrannou známku SISPO na daný rok. Za splnění této podmínky považujeme i účast na Valné hromadě SISPO, která by měla být i tak povinností každého člena.

Seznam školení v roce 2007

Termín školení	Název školení	Místo školení	pořadatel
16.-17.1.	Ovocnářské dny	Hradec Králové	OUČR, VŠÚO
21.-22.2.	Školení OUMS	Skalský Dvůr	OUMS
1.-2.3.	Školení VčOU	Seč	VčOU
20.3.	Valná hromada SISPO	Milovice	SISPO
srpen*	Školení ochrana sadů	Milovice	VčOU, SISPO, VŠÚO
srpen*	Diskusní fórum ovoce	Chelčice	UOJZČ
listopad*	Seminář pěstitelů ovoce	Hradec Králové	VŠÚO

* přesný termín bude určen později

Podrobnosti a přesný program jednotlivých školení bude průběžně zveřejňován vždy před akcí na www.ovocnarska-unie.cz.

(ML)

Integrovaná produkce

Organizovanost pěstitelů integrované produkce v Evropě

Integrovaná produkce nemá, na rozdíl od ekologické produkce, v rámci legislativy EU přímý právní dokument. Přesto některé právní dokumenty v rámci EU termín integrovaná produkce nebo integrovaná ochrana užívají (např. NR 2200/1996 atd.). To vedlo k situaci, že v jednotlivých členských zemích vznikají organizované zejména nevládní, ale i obchodní organizace, které pro své členy vydávají závazné směrnice integrované produkce. Jako příklad lze uvést italskou organizaci Agrios (www.agrios.it). Platné směrnice se mohou v dílčích bodech podle jednotlivých států lišit, ale uznávají obecné principy integrované produkce. Integrovaná produkce vychází z principů mezinárodní organizace IOBC (International Organisation for Biological and Integrated Control of Noxious Animals and Plants). Ta byla založena v roce 1955 za účelem podporovat bezpečné metody eliminace škodlivých činitelů v ochraně rostlin, které jsou přátelské k životnímu prostředí. Organizace má celkem šest regionálních sekcí. Pro Evropu je to sekce EPRS (východní Evropa) a sekce WPRS (západní Evropa, středomoří a Blízký východ). Členy těchto sekcí jsou vědci, vědecké instituce, komerční organizace a další. Hlavním cílem je spolupráce a propagace environmentálně

bezpečných metod eliminace škodlivých činitelů. IOBC podporuje výzkum a jeho aplikaci, organizuje kongresy, symposia, předává informace a vydává směrnice. Dále vyvíjí, ověřuje a standardizuje nové metody integrované ochrany.

Organizovanost pěstitelů integrované produkce v ČR

Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) sdružuje pěstitele a ostatní zainteresované osoby za účelem úspěšného a jednotného uplatňování principů a cílů integrované produkce ovoce, jako projev jejich kladného vztahu k přírodnímu prostředí a úcty ke spotřebiteli. V rámci SISPO jsou smluvně vymezena základní práva a povinnosti členů i svazu, garantující dodržování principů integrované produkce ovoce jako specifického, jasně definovaného způsobu produkce ovoce, jeho skladování i uvádění na trh s pozitivním vlivem na ochranu životního prostředí, lidské zdraví, kvalitu a bezpečnost potravin požadovanou spotřebiteli.

Povinnosti SISPO

- Shromažďovat aktuální informace o nových metodách, principech, standardech i regulačních mechanismech integrované produkce ovoce (IP).
- Shromažďovat a analyzovat informace o postoji spotřebitelů k produktům s ochrannou známkou SISPO popř. o jejich nárocích nebo požadavcích na kvalitu ovoce a předkládat členské základně návrhy na opatření vyplývajících z analýz.
- Předávat aktuální informace členům prostřednictvím směrnic, metodik, odborných školení, tiskovin a webových stránek.
- Prosazovat a hájit všeobecně uznávané principy IP i s nimi spojená práva, nároky a zájmy pěstitelů sdružených v systému IP.
- Poskytnout právo označovat ovoce ochrannou známkou registrovaným pěstitelům, splňujícím podmínky pro její přidělení.
- Kontrolovat dodržování směrnic, metodik a závazných regulačních mechanismů IP u registrovaných členů svazu.
- Odejmout právo označovat ovoce ochrannou známkou registrovaným osobám, při zjištění porušení podmínek pro její přidělení.
- Jmenovat expertní skupiny poskytující návrhy závazných rozhodnutí o řešení neobvyklých případů a skutečností v IP ve vztahu ke směrnicím, metodikám, standardům a ochranné známce.
- Dodržovat principy IP, stanovené směrnicemi, metodikami, standardy a ostatními regulačními mechanismy SISPO a jim legislativně nadřazenými opatřeními.
- Řídící pracovníci musí absolvovat každoročně alespoň 1x odborné školení organizované svazem.
- Důstojně reprezentovat svaz svou vlastní produkcí nejkvalitnějšího ovoce a nejšetrnějším přístupem k přírodnímu prostředí, zdraví lidí, zvířat i rostlin.
- Označovat ochrannou známkou výhradně ovoce špičkové kvality.

Práva SISPO

- Kontrolovat dodržování směrnic, metodik a závazných regulačních mechanismů IP u registrovaných členů svazu.
- Odejmout právo označovat ovoce ochrannou známkou registrovaným členům, při zjištění porušení podmínek pro její přidělení.
- Používat ochrannou známkou k označování svého ovoce za podmínek stanovených pro přiznání práva k jejímu užívání.

- Využívat a účastnit se odborných, vzdělávacích, reklamních a propagačních aktivit SISPO.
- Požadovat od svazu závazné rozhodnutí o řešení neobvyklých případů a skutečností v IP ve vztahu ke směrnícím, metodikám, standardům a ochranné známce.

Integrovaná produkce v Polsku

Integrovaná produkce ovoce se významněji začala rozšiřovat v Polsku v roce 1990, kdy byl ve Výzkumném ústavu v Skierniewicích ustaven tým odborníků, který měl rozšířit metody integrované produkce mezi ovocnáře. Po 15-leté práci tohoto týmu používá metody integrované produkce 1400 ovocnářů, kteří vyprodukovali 150 000 tun jablek, což činí 12% konzumních jablek. Specifické nároky na pěstování jsou důvodem, že množství jablek a také výměra těchto sadů je velmi nízká. Naproti tomu v mnoha zemích je podíl integrované produkce i vyšší než 80%. Existují různé důvody malého zájmu polských ovocnářů o integrovanou produkci. Jeden z mýtů, které se šíří o integrované produkci je ten, že v Polsku provádějí ovocnáři méně postřiků než v západních zemích a tudíž všechno ovoce je tzv. integrované.

V roce 2004 se integrovanou produkcí začala zabývat Státní inspekce ochrany rostlin a osiv. Za pomoci odborníků byly vypracovány zásady integrované produkce v souladu s předpisy EU. Znovu byl vypracován Zápisník integrované produkce. Zvláštní pohled je věnován všeobecnosti této metody a na vystavování bezplatných certifikátů a také na provádění bezplatných rozborů vzorků plodů na rezidua po pesticidech. Rozvinuto také bylo školení ovocnářů o integrované produkci.

Výsledkem za poslední rok bylo to, že počet producentů ovoce a zeleniny, kteří se chtěli či již začali řídit pravidly integrované produkce vzrostl z 2.000 v roce 2004 na 8.000 v roce 2005, z toho cca 6.300 jsou ovocnáři. V průběhu jednoho roku integrované produkce se zdvojnásobil počet pěstitelů jablek metodou IP. V roce 2004 bylo vydáno přes 800 certifikátů, které mají právní moc a jsou uznávány v EU. V roce 2005 dalších několik tisíc ovocnářů obdržel certifikáty pro různé druhy ovoce.

V roce 2004 bylo provedeno mnoho bezplatných chemických rozborů plodů v Centrální laboratoři v Toruni. Toto pracoviště vzniklo na základě rozhodnutí Státní inspekce ochrany rostlin a osiv a jeho hlavním cílem je podpora IP rozborů plodů. Je potřeba vyzdvihnout, že v žádném z kontrolovaných vzorků nebyly nalezeny jakékoli rezidua po chemických postřicích. Tento závěr je velmi důležitý a potvrzuje dřívější výsledky a tvrzení, že polské ovoce je bezpečné pro zdraví konzumentů. Toto tvrzení je trochu v rozporu se srovnáním ochranných lhůt u fungicidů v integrované ochraně Polska a ČR (viz tabulka dále).

Dalším významným úspěchem Státní inspekce ochrany rostlin a osiv je integrovaný systém signalizace fungující na adrese: <http://www.piorin.gov.pl/sygn/start.php>. Nacházejí se tam informace o aktuálním rozšíření chorob a škůdcův hlavních regionech Polska.

Státní inspekce ochrany rostlin a osiv usiluje o získání dotací z EU na pěstování pomocí Integrované produkce. Takovéto dotace v Polsku nebyly a již mnoho let existují skoro ve všech zemích EU.

Integrovaná produkce v Polsku tedy nefunguje na nevládní bázi jako je tomu v ČR, ale jednotlivé metodiky, kontroly, vydávání certifikátů i rozborů provádí státní orgány.

(dle různých zdrojů z Polska)

Srovnání ochranných lhůt některých fungicidů povolených do jabloní v ČR v konvenční
produkci a v rámci SISPO
a v Polsku v rámci metodiky integrované produkce jablek (dny)

Název přípravku	Česká republika		Polsko Ochranné lhůty do integrované produkce jablek
	Konvenční ochranné lhůty	Ochranné lhůty integrované produkce – dle SISPO	
Chorus 75 WG	28	28	7
Merpan 80 WG	35	44	7
Mythos 30 SC	28	28	14
Score 250 EC	49	49	14
Syllit 65 WP	21	21	14
Systhane 12 EC	28	28	14
Thiram Granuflo	14	14	7
Domark 100 EC	14	14	14
Punch 400 EC	35	35	14
Rubigan 12 EC	28	35	21
Clarinet 20 SC	28	28	30
Captan 80 WG	35	44	7

Zdroje informací:

- ✓ Přehled registrovaných přípravků na ochranu rostlin – vydala ČSR Praha 2006
- ✓ Směrnice SISPO 2006, příloha č.4 – ochranné lhůty žlutého seznamu
- ✓ Metodika Integrowanej produkcji jablek, Warszawa, březen 2005, příloha č.6

Integrovaná produkce v Rakousku

V Rakousku je integrovaná produkce velmi rozšířená a uplatňuje ji většina tržních pěstitelů. Kromě nevládní organizovanosti je integrovaná produkce již dlouhou řadu let součástí agroenvironmentálních opatření v rámci Společné zemědělské politiky Evropské unie. Prostřednictvím toho čerpá podporu na integrovanou produkci ovoce většina tržních pěstitelů v Rakousku. S podporou integrované produkce ovoce se počítá i do nového programovacího období let 2007 až 2013. Program podpory integrované produkce v Rakousku je otevřen velmi širokému okruhu zájemců z řad pěstitelů. Vztahuje se na tyto ovocné druhy: jablka, hrušky, kdoule, třešně, višně, meruňky, broskve, nektarinky, švestky, renklódy, vlašské ořechy, mišpule, rybíz, angrešt, maliny, ostružiny, borůvky, brusinky, kiwi, jeřáb, aronie, bez, lískové ořechy, dřín a jahody. Opatření je celofaremní, žadatelé musí mít zařazeny všechny ovocné sady, které obhospodařují. Minimální velikost farmy je 0,5 ha. Omezení jsou při používání hnojiv. Je omezeno hnojení dusíkem. Hnojení fosforečnými hnojivy musí být prováděno jen na základě půdních rozborů s ohledem na každoroční odběr rostlinami. Každý žadatel vede přesnou evidenci použití hnojiv. Každý žadatel má povinnost zúčastňovat se školení v oblasti zásad a principů integrované produkce, ochrany rostlin a hnojení. Každý musí vést evidenci hnojení a používání prostředků na ochranu rostlin. Všechny aplikační stroje musí být testovány certifikační organizací a to každé tři roky. Je zakázáno v sadech používat kaly a to i kompostované z čističek odpadních vod. Prostředky na ochranu rostlin mohou být používány jen dle platných seznamů. Žadatelé v rámci opatření integrované produkce mají závaznou povinnost účastnit se dalšího opatření a to protierozního, kde jsou další podmínky, zejména povinnost údržby meziřadí, zatravnění a mulčování.

(ML)

Výstavnictví

Výsledky soutěže vystavovatelů na Floře Olomouc

Soutěž proběhla v rámci 11. ročníku výstavy ovoce, zeleniny a školkařských výpěstků FLORA OLOMOUC – podzim 2006, dne 5. října 2006.

Výsledky soutěže

I. Soutěž o nejlepší expozici v oboru ovocnářství

1. místo: ZD Senice na Hané – SADY VILÉMOV
2. místo: HD Určice
3. místo: TAGROS a.s., Troubelice

II. Soutěž o nejlepší kolekci odrůd v oboru ovocnářství

1. místo POMONA Těšetice a.s.
2. místo AGRO STOŠÍKOVICE, s.r.o.
3. místo ŠAMPIMA, ing. Jiří Mazánek, Žernov - Proseč

III. Soutěž o nejlepší školkařskou kolekci

1. místo OŠ Bruzovice - Velicesta
2. místo UNIPLANT, Olomouc - Skrbeň
3. místo ZD Unčovice – OŠ Mezice

IV. Soutěž o nejlepší odrůdu a výpěstek

a) v kategorii ovoce

1. místo Hruška DICOLOR – Agro Stošíkovice, s.r.o.
2. místo Jablko DELOR – Bouzovská zemědělská společnost a.s.
Sady Kozov
3. místo Jablko IDARED – ZD Podhradí, Týn nad Bečvou

b) v kategorii školkařský výpěstek

1. místo Třešeň RIVAN – ing. Oldřich Špunda, Náklo
2. místo Hrušeň RADANA – OŠ Litenčice, s.r.o.
3. místo Meruňka GOLDRICH – ÖKOPLANT INTERNATIONAL s.r.o, Slup

Cena ředitele VFO, a.s.: Josef BUZRLA, Moravský Žižkov– za kolekci odrůd

**Cena primátora města Olomouce: ARBIA s.r.o., Zlín – Malenovice
– za kolekci odrůd pro marginální oblasti**

Pohár hejtmana Olomouckého kraje: ÚSOVSKO a.s., Klopina – za expozici

Ovocné výsadby

Aktuální stav intenzivních sadů v ČR

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno, odbor trvalých kultur provádí aktualizaci dat sadů v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb. o zemědělství, který upravuje zákon č. 128/2003 Sb., zákon č. 441/2005 Sb. Vyhláška č. 88/2006 stanovuje způsob a rozsah vyžadování údajů o ovocných sadech obhospodařovaných v režimu intenzivního ovocnářství. Ústav je oprávněn vyžadovat každoročně od pěstitelů údaje o druzích ovocných rostlin. V České republice je v současné době evidováno 18 684 hektarů intenzivních ovocných sadů. 52% zastoupení ploch tvoří výsadby jaderovin, převážně jabloní (50%), peckoviny zaujímají plochu ze 38 % a drobné ovoce se podílí 9 %.

Jablka dominují

České ovocnářství se nyní potýká s mnoha problémy. Je to především nedostatek investičních prostředků přesto, že existuje možnost využití dotací na obnovu sadů a finanční podpora v systému integrované produkce ovoce. Ovocnáře trápí nejen nepříznivé klimatické jevy, které poškozují úrodu ovoce, ale také nejistota a obavy z budoucnosti, existenčního ohrožení způsobeného postojem trhu. Tyto faktory významně ovlivňují investice vynakládané do ovocnářství. I když každoročně dochází k obnově výsadeb, ne u všech ovocných druhů je tato obnova dostatečná a postupně dochází k nárůstu ploch starých výsadeb. Tento jev byl zaznamenán především u jabloní, broskvoní, višní a červeného rybízu. V České republice mají s výměrou 9 285 ha prioritu v pěstování ovoce jabloňové plantáže. Pro prostou reprodukci by bylo nezbytné obnovit ročně minimálně 500 ha jabloní. Ročně však v této výši k obnově plochy nedochází, což má za následek, že více než polovina výsadeb jabloní je považována za přestárlé a jejich plodnost klesá.

Sortiment odrůd je široký

K hlavním odrůdám s výměrou nad 500 ha patří 'Golden Delicious', 'Idared', 'Spartan', 'Jonagold' a mutace, 'Šampion', 'Rubín' a 'Bohemia'. Ve výsadbách jabloní je odrůdová skladba velmi rozmanitá – 98 % plochy tvoří odrůdy (54) s výměrou nad 10 ha, 2 % tvoří odrůdy (49) s výměrou 1 – 10 ha a nevýznamné 0,2 % odrůdy (47) s výměrou do 1 ha. V letech 2001 – 2006 bylo vysázeno 1256 hektarů jabloní. Na této výměře se 88 % podílí 11 nejvíce vysazovaných odrůd. Na prvním místě je to 'Golden Delicious' a mutace (35 %), následuje 'Jonagold' a mutace (16 %), 'Gala' (10 %), 'Idared' (8 %), 'Topaz' (6 %), 'Rubinola' (5 %), 'Šampion' (3 %), 'Bohemia' (3 %), 'Gloster' (3 %), 'Rubín' (2 %), 'Gold Bohemia' (2 %). V posledních patnácti letech se také změnila pěstitelská technologie jabloní, Dříve používaný tvar zákrsek však stále ještě najdeme u 60 % výsadeb. U 31 % výsadeb jabloní je již preferována výsadba štíhlých větven s vyšší hustotou stromů na hektar. U 24 % výsadeb je hustota stromů vyšší než 2 400 ks/ha. 15 % výsadeb má hustotu 1600 – 2399 ks/ha a 32% podíl mají výsadby s hustotou 800 – 1599 ks/ha. Staré výsadby, kde hustota stromů je do 799 ks/ha, tvoří 44% podíl.

Odhad sklizně jablek

Průměrná roční produkce jablek z intenzivních sadů se pohybuje kolem 150 tisíc tun. V letošním roce se očekává sklizeň 160 552 tun. Ve srovnání s červnovým odhadem došlo vlivem nepříznivého počasí k poklesu o 6 %. Největší negativní podíl na výnosu, ale především kvalitě jablek, měla červcová vedra a poškození kroupami převážně v oblasti Severních Čech a na Moravě. A jaký je tedy předpoklad sklizně v jednotlivých ovocnářských oblastech? Ve středních Čechách se očekává sklizeň 40 515 tun, v jižních a západních Čechách 10 129 t, v severních Čechách 25 556 t, ve východních Čechách 29 333 t, na jižní Moravě 28 253 t a na severní Moravě 26 736 t. Zatímco v ČR se očekává mírně nadprůměrná

sklizeň jablek, horší situace je ve většině zemích EU. V roce 2006 bude pravděpodobně v EU sklizeno nejméně sklizeň za posledních 10 let (9 554 tisíc tun), což je o 5 % méně než v roce 2005 a o 7 % méně v porovnání s pětiletým průměrem. K hlavním producentům jablek stále patří Francie, Itálie a Polsko.

Odhad sklizně hrušní

Hrušně s výměrou 498 ha mají v ČR sice v intenzivních výsadbách pouze 3% zastoupení, ovšem v posledních letech dochází k pravidelné obnově sadů, a proto je jejich věková struktura vyrovnaná. K hlavním pěstovaným odrůdám patří 'Konference' (21 %), z dalších za zmínku stojí 'Lucasova' (17 %), 'Boscova lahvice' (10 %), 'Dicolor' (8 %), 'Bohemica' (8 %), 'Clappova' (8 %) a 'Erika' (5 %). Nově jsou v posledním pětiletém období vysazovány zejména odrůdy 'Konference', 'Dicolor', 'Lucasova', 'Bohemica' a 'Williamsova'. Oproti podzimnímu odhadu došlo k nepatrnému snížení očekávané sklizně hrušní na 2 906 tun. Situace v EU je znázorněna v přehledu od roku 1997. I když Řecko, Španělsko a Polsko vykazují odhad nižší, očekává EU v letošním roce nejvyšší sklizeň hrušek za posledních pět let.

Broskvoně a meruňky

Výsadby broskvoní se v ČR nacházejí převážně v oblasti Jižní Moravy. Jejich celková výměra činí 1 256 ha. Věková struktura broskvoní je velmi nevyrovnaná – celých 63 % výsadeb jsou klasifikovány jako staré. Také odrůdová skladba je velmi zastaralá, 88% podíl tvoří 11 hlavních odrůd. Uplatňuje se především 'Redhaven' (47 %), 'Sunhaven' (12 %), 'Cresthaven' (12 %) a 'Feirhaven' (9 %). Od roku 2001 bylo vysázeno pouze 110 ha sadů, převážně odrůdami 'Redhaven' a 'Cresthaven'.

Výsadby meruněk na tom nejsou o mnoho lépe. 41 % ploch sadů je starých, s výpadky stromů až 60 %. Čtyři hlavní odrůdy, 'Velkopavlovická' (68 %), 'Maďarská' (6 %), 'Bergeron' (6 %) a 'Karola' (6 %), jsou pěstovány na 86 % plochách sadů. Celková výměra sadů činí 1 728 ha a od roku 2001 bylo vysázeno 218 ha. I když šlo opět převážně o odrůdy 'Velkopavlovická' a 'Bergeron', do nových výsadeb se dostávají také 'Leskora', 'Goldrich', 'Hargrand', 'Vecot', 'Orangered' a 'Harcot'.

Višně a třešně

Téměř poloviční zastoupení starých výsadeb (46 %) bylo zaznamenáno také u višně, a to i když bylo od roku 2001 nově vysázeno 497 hektarů. Pokud nedojde ke stabilizaci odbytových podmínek a ke zvýšení výkupních cen, nelze pravděpodobně očekávat změny ani ve višňových výsadbách, které budou pouze stárnout. Téměř všechny plochy (94 %) jsou osázeny pěti hlavními odrůdami, které pěstitelé preferují také v mladých výsadbách. Současná stav je 1 982 ha višně.

U intenzivních výsadeb třešní je věková struktura velmi vyrovnaná. V ČR je v současné době vysázeno 909 ha této plodiny. Hlavní odrůda 'Kordia' reprezentuje 34 % výsadeb. Z dalších odrůd se vysazuje převážně 'Van' (16 %), 'Napoleonova' (16 %), 'Burlat' (7 %). Pouze 25 % výsadeb roste na slabě vzrůstných podnožích.

Slivoně a drobné ovoce

Slivoně s výměrou 1 267 ha mají zastoupení 51 % mladých sadů, 38 % plodných výsadeb a pouze 11% sadů starých. Průměrně se ročně nově vysadí 80 ha. Hlavní význam a zastoupení ve výsadbách slivoní mají odrůdy 'Stanley' (24 %), 'Čačanská lepotica' (22 %), 'Domácí velkoplodá' (9 %), 'Gabrovská' (9 %) a 'Čačanská najbolja' (9 %). V posledních letech se objevují také nové odrůdy, z nichž lze jmenovat 'Prezident', 'Valjevka', 'Hanita', 'Tophit', 'Presenta', 'Elena', 'Valor', 'Jojo' a 'Katinka'. Pouze 13 % výsadeb je na slabších podnožích (převážně St. Julien).

Pěstování drobného ovoce v intenzivních výsadbách dosáhlo rozkvětu v osmdesátých letech minulého století, kdy nebyl problém s odbytem. Následné roztříštění trhu a propad výkupních cen zapříčinil pokles zájmu o pěstování tohoto ovoce, což je zřejmé z porovnání věkové

struktury výsadeb. Například výsadby rybízu červeného s celkovou výměrou 1248 ha, jsou přestárlé ze 60 %. Odrůdovou skladbu vyplňují 'Holandský červený' (31 %), 'Heinemannův pozdní' (15 %), 'Rondom' (10 %), 'Losan' (8 %), 'Jonkheer van Tets' (7 %) a 'Detvan' (7 %). Rybíz černý s výměrou 392 ha je na tom s hodnocením stáří o něco lépe – přestárlých je zhruba 40 % výsadeb. K hlavním odrůdám patří 'Öjebyn' (40 %) a 'Titania' (40 %). I přes veškeré současné problémy v ovocnářství je nutné si uvědomit tradici českého ovocnářství. K dispozici je poměrně široká nabídka kvalitních odrůd a v ČR jsou vhodné ovocnářské oblasti. Pěstitelé zvládají úspěšně nové technologie pěstování v integrované produkci ovoce.

(Ing. Zdeňka Klemšová, ÚKZÚZ Brno)

Intenzivní ovocné výsadby ČR - hlavní druhy (výměra v ha) - stáří výsadeb (stav k 31.5.2006)

Plodina	Mladé výsadby	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Staré výsadby	Celkem
Angrešt	1,44	0,9	1,89	13,58	17,81
Broskvoň	44,69	40,46	383,47	787,59	1256,21
Hrušeň	165,13	99,93	88,87	144,21	498,14
Jabloň	252,05	854,71	2883,98	5294,11	9284,85
Meruňka	121,89	115,26	778,8	711,53	1727,48
Rybíz bílý		0,23	1,21	20,06	21,5
Rybíz černý	79,92	101,83	52,31	157,61	391,67
Rybíz červený	176,65	130,64	190,56	750,34	1248,19
Slivoň	389,81	253,12	485,32	138,51	1266,76
Třešeň	159,35	129,98	311,56	308,5	909,39
Višeň	163,91	333,21	569,57	915,53	1982,22
Celkem:	1554,8	2060,3	5747,5	9241,6	18604,2

	Odrůda	CELKEM ha
letní celkem		147,7
podzimní	James Grieve a mutace	230,2
	ostatní podzimní	136,0
podzimní celkem		366,3
zimní	Bohemia, Rubín	657,1
	Gala	206,9
	Gloster	370,4
	Golden Delicious a var.	2164,5
	Idared	1914,8
	Jonagold a mutace	551,1
	Melodie	109,0
	Melrose	151,0
	Rubinola	121,7
	Skup. Red Delicious	201,9
	Spartan, Mac Intosh	841,5
	Šampion	515,0
	Topaz	140,4
	Ostatní zimní odrůdy	825,6
zimní celkem		8770,9
Jabloně celkem		9284,9

Státy střední Evropy – po vstupu do EU

Zlepšit podmínky na venkově

Co se stalo se zemědělstvím států Visegrádské čtyřky v uplynulých letech, jak se na něm podepsal vstup do Evropské unie, nastavení plateb a podpůrných programů? Odpovědi na tyto a další otázky se mohli zájemci dozvědět na semináři, který v režii Klubu zemědělských novinářů proběhl v Ústavu zemědělských a potravinářských informací. Státy Visegrádské čtyřky — Polsko, Českou republiku, Maďarsko a Slovensko k sobě pojí více méně společné zkušenosti poválečných čtyřiceti let. Ale ani ty nebyly úplně stejné. Například polského zemědělství se kolektivizace, nebo dokonce zestátnění dotklo jen okrajově, zatímco u nás nebo na Slovensku byli soukromě hospodařící rolníci výjimkou. Rozdílné jsou i geografické, půdní a klimatické podmínky. Hornaté Slovensko se jen těžko může srovnávat s úrodnými uherskými nížinami. Maďarské zemědělství a potravinářství bylo před rokem 1990 na vysoké úrovni a jeho produkce šla do zahraničí. Mělo tedy "našlápnuto" na evropské trhy více, než ostatní státy. Bylo to však spíše Polsko, na jehož dovozy agrárních komodit za nízké ceny si naši zemědělci začali stěžovat již na počátku devadesátých let. A maďarské prodejny obchodních řetězců plní potraviny polské, ale i české. Dnes dostávají zemědělci zemí Visegrádské čtyřky podpory ze společné zemědělské politiky unie. Bruselský přiděl dorovnávají národní státy podle možností rozpočtu.

Česká republika

Současné zemědělské podpory jdou u nás z několika zdrojů. Tím nejpodstatnějším, který dosahuje asi 46,5 procenta jsou jednotné platby na plochu (SAPS). Druhým v pořadí důležitosti je program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, který představuje asi 35 procent. Dál jsou to prostředky na společná tržní opatření, které letos činily 11,5 procenta podpor. Národní dotační programy, na něž šlo letos 1,7 miliardy korun, dosahují nyní asi 5,3 procenta prostředků pro zemědělce. Dosavadní program Podpora venkova a multifunkční zemědělství vystřídá Program rozvoje venkova pro roky 2007 až 2013, do něhož půjdou peníze z nově koncipovaného Evropského zemědělského fondu na podporu venkova. Pro ČR určil Brusel 2,8 miliardy eur, spolu s národním spolufinancováním je to 3,6 miliardy eur. Do první osy, tedy v podstatě na rozvoj zemědělského podnikání, má jít více než 22,39 procenta ze všech na tento program vyčleněných prostředků. Nejvíce peněz 55,2 procenta — směřuje do druhé osy, tedy na péči o krajinu a agroenvironmentální funkce zemědělství. Do třetí osy, která má financovat projekty na diverzifikaci příjmů a na vlastní rozvoj venkova, jde 16,93 procenta, čtyři procenta jsou pro Leader a další 0,48 procenta na technickou pomoc. Podíl vyčleněný pro první osu se zdá zemědělcům příliš malý. Poměrně vysoké procento na druhou osu může v sobě skrývat nebezpečí přílišného zatravňování a následný problém, co s trávou při klesajícím počtu přežvýkavců, snižující se ceně mléka a omezené kvóty na masný skot.

Maďarsko - v zajetí nadprodukce

Vstup do unie nepřinesl maďarskému zemědělství stabilitu. V očekávání možností nabízených intervenčním nákupem obilí a platbami na plochu oseli zemědělci touto komoditou daleko větší výměru než v předchozích letech. V kombinaci s velmi dobrými klimatickými podmínkami to přineslo rekordní sklizeň 16 milionů tun obilí. Ta se opakovala i v následujícím roce a ani letošní sklizeň nebyla nejhorší. Pro zemi se spotřebou kolem devíti milionů tun to znamenalo obrovskou nadprodukcí. Podle Pétera Tótha, majitele a generálního

ředitele nezávislé konzultační a poradenské agentury Agrár Európa, Ltd., Budapest, má nyní Maďarsko stále ještě ve skladech intervenční nákupy obilí z předchozích let na úrovni 5,5 milionu tun pšenice a 4,7 milionu tun kukuřice. To váže státní prostředky ve výši 170 miliard maďarských forintů (HUF, zhruba 17 miliard korun). Tóth upozornil, že intervenční nákup z letošní sklizně je teprve na začátku. Částečným řešením nadprodukce, zejména kukuřice bude pro Maďarsko výroba biolihu. Tóth předpokládá, že se jeho země stane brzy čistým vývozcem tohoto biopaliva. Vláda dává na investice do výroby bioetanolu státní pobídky. Problémem maďarských zemědělců byla pomalu se rozvíjející činnost platební agentury, která nebyla schopna se vypořádat včas se zhruba 200 000 žádostmi o SAPS. Proto zažilo Maďarsko loni v únoru velké demonstrace nespokojených zemědělců. Bez protestů se podle Tótha obešlo letošní oznámení vlády, že vzhledem k obrovské částce z rozpočtu, kterou poutají intervenční zásoby, nebude moci dát do zemědělství další velké částky, potřebné na plné dorovnání přímých plateb. Vedoucím sektorem je rostlinná výroba, jejíž podíl činí asi 54 procent. Podíl živočišné výroby je jen 36 procent. Zatímco rostlinná výroba, alespoň pokud jde o zrniny, překypuje nadprodukcí (zejména v letech 2004 a 2005), živočišná produkce v Maďarsku podle Tótha stagnuje. Malí producenti prasat a mléka postupně odpadají. Chovy se koncentrují. Prasata se z 60 procent chovají na velkých farmách, dojnice dokonce z 90 procent. Čtvrtina živých prasat se dováží z Polska. Maďarsko začalo zase exportovat poměrně velké množství živého skotu, například do Itálie. Bilance zahraničního obchodu je podle Tótha stále pozitivní a pohybuje se kolem 1,1 miliardy eur. Za negativní jev považuje Tóth skutečnost, že zatímco zemědělský import z Polska dosahuje 165 milionů eur, Maďaři do této země dovážejí agrární produkci jen za 65 milionů eur. V roce 2005 se dokonce Maďarsko stalo poprvé ve své historii čistým dovozcem vepřového masa. Většina podpor ze současného programu zaměřeného na rozvoj venkova jde na nákup strojů a investice do staveb, hlavně skladů pro obilí. Tedy 70 až 80 procent prostředků jde do zemědělství. Pro roky 2007 až 2013 dostalo Maďarsko podle Tótha z EAFRD 3,7 miliardy eur (k tomu přijde ještě 20 procent spolufinancování ze státního rozpočtu). Na rozdíl od ČR, jejíž program již leží v Bruselu od srpna, Maďaři svůj strategický plán teprve diskutují s Evropskou komisí. Zatím to však vypadá, že na první osu půjde asi 47 procent, na druhou osu kolem 32 procent, na třetí osu 11,5 procenta, na Leader 5,5 procenta a na technické asistence čtyři procenta. Podíl vyčleněný na první osu je podle Tótha velký: "Máme příliš mnoho kombajnů a traktorů, už to stačí," poznamenal. Spolu s prostředky na druhou osu tak půjdou do zemědělství téměř čtyři pětiny všech prostředků vyčleněných na rozvoj venkova. Na vlastní rozvoj venkova, tedy diverzifikaci činností, tvorbu infrastruktury apod., mají Maďaři zatím ve třetí ose jen něco málo nad povinné minimum, které Brusel stanovil na deset procent. "Doufám, že takto stanovená distribuce prostředků v Bruselu neprojde," poznamenal Tóth a vysvětlil: "Maďarské potravinářství ztratilo 20 procent trhu od vstupu do Evropské unie. Zhruba 20 procent potravin se dováží do obchodních řetězců. Peníze na rozvoj venkova se vynakládají jen na další rozvoj zemědělství, takže budou další problémy s odbytem."

Slovensko

Na Slovensku zůstaly podle Jely Tvrdoňové, která roky pracuje v rozvoji venkova, velké podniky a zemědělství se dále koncentruje. Průměrná rozloha podniku, včetně farem soukromě hospodařících rolníků dosahuje 764 hektarů. Předchozí vlády byly na dotace do zemědělství skoupé. Sektor si proto po vstupu do unie velmi polepšil. Dokonce se stal rekordmanem v meziročním relativním růstu průměrného platu. Ten však i nadále zůstává ve srovnání s ostatními sektory jedním z nejnižších. Zatímco odcházející vláda navrhla pro zemědělství pro příští rok dorovnání přímých plateb jen na 45 procent, její nástupkyně přislíbila 52,5 procenta. Je to však stále pod úrovní letošního dorovnání v ČR. Předvstupní program Sapard se nakonec Slovensku podařilo využít. Tvrdoňová však

pochybuje, zda splnil očekávaný cíl. Podniky, které na účast v něm měly finanční prostředky, s jeho pomocí investovaly a přebudovaly výrobu. Tím většinou ušetřily nějaké pracovní síly. O další pracovní místa přišel venkov v subjektech, které program nemohly využít, nebyly proto konkurenceschopné a z nejrůznějších důvodů zkrachovaly. Navíc nejvíce peněz šlo do rozvinutého západního Slovenska, takže Sapard vlastně rozdíl mezi regiony ještě umocnil. Obtížný rozjezd měl i sektorový operační program zaměřený na zemědělství. V posledním kole, které proběhlo letos v květnu, se sešlo velké množství žádostí. Tvrdoňová upozornila, že jen poměrně málo projektů a jen v některých okresech šlo na diverzifikaci činností na venkově. Zanedbatelné množství subjektů mělo zájem o lesnická opatření. I sektorový operační program tedy zvýšil rozdíl mezi regiony. Stejně jako u Sapardu, z něj nejvíce prostředků čerpají subjekty ze západního Slovenska. Je tedy podle ní třeba při formulování opatření dbát na to, aby možní příjemci podpory byli ve všech regionech. Na Slovensku jsou problémy naakumulovány na východě a programy je řešit nepomohly. Programy by proto měly vzít v úvahu i regionální odlišnosti a také to, že obce do 500 obyvatel nejsou schopné je vzhledem ke svým finančním možnostem využít. Poměrně velký zájem byl na hornatém Slovensku o Horizontální plán rozvoje venkova, kam se soustředila agroenvironmentální opatření. LFA totiž představuje z celého území státu asi 28 procent a ze samotné zemědělské půdy až 58 procent. Se stanovením LFA nejsou slovenští zemědělci spokojeni. Rozhodující je totiž nadmořská výška středu obcí. Ty však většinou leží v údolích a zemědělskou půdu mají na okolních svazích. Tvrdoňové schází intenzivnější podpora mladých zemědělců nebo nějaké opatření, které by stabilizovalo mládež na venkově. "Východní Slovensko nemá žádné mladé, odešli do zahraničí," posteskla si s tím, že v cizině, včetně ČR, pracuje 400 000 mladých Slováků. Modernizace podnikání v zemědělství je podle ní na prvním místě i v připravovaném programu, který bude financovat EAFRD. Na rozdíl od dřívějších programů však budou opatření více posunuta směrem k menším subjektům. Vysoký podíl prostředků z EAFRD chce Slovensko přidělit do druhé osy (53,5 procenta), kde jsou agroenvironmentální opatření, včetně náhrad za omezení daná soustavou Natura 2000. Je však tlak na to, aby se tyto kompenzace z programu vyčlenily. Jiné prostředky však na ně nejsou. Na první osu se počítá s 28 procenty, na třetí s 13,5 procenty a na Leader s třemi procenty. Podle Tvrdoňové by se měl více podporovat rozvoj venkova, zejména mikropodniků na vesnicích. Na venkově podle ní žije 48 procent obyvatel Slovenska.

Polsko

Na rozdíl od ostatních států unie zaměstnává polské zemědělství až 15 procent pracujících. Nezaměstnanost, která je celostátně pod 18 procenty, přesahuje ve venkovských oblastech 26 procent. Venkov znevýhodňuje i malý podíl vzdělaného obyvatelstva — vyšší vzdělání má 7,7 procent lidí, zatímco ve městech je to 24,5 procenta. Na venkově přitom žije asi 38,5 procenta z celkem 38 milionů obyvatel Polska. Tento podíl podle Budzichové Szukalové stále roste. V polském zemědělství zaujímají stále velký význam samozásobitelské farmy. Mimo zemědělství je na venkově velmi málo pracovních příležitostí. Mezi jednotlivými regiony jsou — podobně jako na Slovensku — navíc velké rozdíly. Před vstupem do Evropské unie patřili polští farmáři k nejskeptičtější skupině obyvatelstva. Do unie se jim zkrátka nechtělo. To se však dramaticky již po vstupu změnilo. Zemědělský příjem se zvýšil hlavně díky exportu. Ten během prvních dvou měsíců po vstupu vzrostl o 77 procent. Čistým exportérem potravin je Polsko od roku 2003. Jak je to s polským venkovem? Debatuje se o tom, zda rozdíly mezi městem a vesnicí rostou, nebo se naopak snižují. Venkovského obyvatelstva přibývá, neboť řada lidí z měst si myslí, že venkov je pro život lepším místem. Přes snahu podpořit i jiné možnosti obživy na venkově, zemědělství hraje a patrně i nadále bude hrát hlavní roli. Nebude však produkovat jen potraviny. V dalších sedmi letech by měl v Polsku stejně jako v

jiných zemích hrát důležitou roli program rozvoje venkova financovaný z EAFRD. Do první osy by podle jeho návrhu mělo v Polsku jít 45,6 procenta, do druhé osy 35,1 procenta, do třetí 16,6 procenta, z toho 3,4 procentního bodu prostřednictvím programu Leader. Ve čtvrté ose, tedy ve vlastní programu Leader, by mělo být 1,3 procenta, což s 3,4 procenta ze třetí osy dá celkem 4,7 procenta. Program by sice měl být centrální, ale částečně bude i na regionální úrovni. Důraz má na pravidla a jejich kontrolu, diverzifikaci a kvalitu života. Pro smysluplné využití přidělených prostředků pro rozvoj venkova by bylo třeba zvýšit aktivitu polské venkovské občanské společnosti. Tu představuje hlavně Polské fórum pro venkov (Fórum pro oživení venkovských oblastí). Jedná s vládou, propaguje programy, zejména Leader, provozuje internetové stránky apod. Platby na plochu měly původně skončit do roku 2009. Teď je zřejmé, že se prodlouží nejméně do roku 2010. Je otázka, co bude dál. Podle Jaroslava Humpála z Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky uvažuje Evropská komise o možnosti, že by v budoucnosti v celé unii zůstaly jen platby na plochu. Problémy by všem v tom případě, jak Humpál upozornil, měl chov přežvýkavců. Je zřejmé, že ani Brusel nemá jasno v tom, jak současný způsob podpory zemědělců používaný ve většině nových států převést na jednotné platby na farmu. Je možné, že komise s další vizí způsobu podpory zemědělství čeká na výsledky zhodnocení společné zemědělské politiky, které by mělo proběhnout v roce 2008. Péter Tóth si myslí, že platby na plochu zůstanou i po roce 2013. Kritici společné zemědělské politiky poukazují zejména na to, že do zemědělství směřuje více než 40 procent společného rozpočtu unie. Přitom je v tomto sektoru zaměstnáno v průměru jen kolem tří až čtyř procent pracovníků. Jak Humpál upozornil, s lidmi zaměstnanými v podnicích vyrábějících vstupy do zemědělství, ve zpracovatelských provozech a ve službách pro zemědělství se však v průměru unie dostaneme na 15 procent pracovních míst. Venkov by podle Budzichové Szukalové mělo rozhybat společenství pro evropský venkov do něhož by se měly zapojit všechna hnutí v zemích unie zabývající se venkovem a jeho rozvojem.

(Agroweb)

Problematika jablek

Výskyt skládkových chorob u vybraných odrůd jablek

V letech 2002 – 2004 jsme se v Holovousích zabývali vyhodnocováním výskytu skládkových chorob u jablek v průběhu jejich dlouhodobého skladování. Do sledování jsme zahrnuli celkem sedmáct odrůd a jedenáct novošlechtění. Vzorky o velikosti jedné přepravky byly sklizeny v optimální sklizňové zralosti ze dvou různých výsadeb založených na podnoži M 9. První výsadba nebyla ošetřována fungicidy proti chorobám, zatímco ve druhé byl uplatňován běžný způsob integrované chemické ochrany. Všechny vzorky jsme skladovali v chlazeném skladě při teplotě udržované na úrovni kolem 2°C až do doby, kdy většina plodů byla zničena hnilobami nebo jejich rozpadem. Počínaje únorem jsme vzorky pravidelně prohlíželi a plody napadené hnilobami odstraňovali. Příčiny hniloby jsme určovali podle typických symptomů, které jsou níže popsány. Během sledování jsme ve významném rozsahu zaznamenali výskyt těchto čtyř houbových chorob:

- Moniliová hniloba – patogen *Monilinia fructigena* (Schröt. ex Aderh. et Ruhl.).
- Modrá hniloba – patogen *Penicillium expansum* (Link. Thom)

□ Kruhová hnědá hniloba – patogen *Pezizula alba* (Guthrie) nebo *Gloeosporium album* (Osterw), *Pezizula malicorticis* (H.S. Jackson), *Gloeosporium perennans* (Zeller et Childs).

□ Šedá hniloba – patogen *Botryotinia fuckeliana* (de Bary ex de Bary), syn. *Botrytis cinerea* (Pers. Fr.)

Vzhledem k tomu, že v případě dvou posledně jmenovaných chorob nebylo často možno v raných fázích vývoje hniloby plodů vizuálně jednoznačně určit jejího původce a fruktifikační testy byly z důvodu omezené pracovní kapacity nerealizovatelné, byl výskyt obou těchto chorob v tomto sledování zahrnut pouze do jedné kategorie. Moniliová hniloba napadá plody na stromě, během skladování a po vyskladnění. V nechráněných výsadbách ve vlhkých letech může u citlivých odrůd zničit podstatnou část sklizně. Infekce proniká různými poraněními slupky, poškozením ptačtvem, hmyzem apod. K infekci obvykle dochází již na stromě sporami, které se nejčastěji tvoří na mumifikovaných plodech ponechaných na stromě z minulé sklizně. Projevuje se ve dvou symptomatically odlišných formách: na stromě a před uskladněním jako hnědá, a po uskladnění jako černá hniloba. V případě hnědé hniloby se kolem místa proniknutí houby vytváří okrouhlá skvrna rychle se zvětšující při teplotách nad 10 °C. Skvrna postupně zachvátí celý plod. Napadená část hnědne (nepropadáva se) a za vlhka a tepla se na ní tvoří koncentricky uspořádané kruhy s konidiami. Dužnina má měkkou konzistenci, ale nekašovatí. Napadené plody zůstávají na stromě, zasychají (mumifikují se) a jsou zdrojem nákazy v příštím roce. Černá hniloba se projevuje při pozdní infekci až během skladování. Povrch plodu je leskle černý a dužnina hnědá až černohnědá. Nákaza se zřídka přenáší dotykem jednoho plodu s druhým. Modrá hniloba je rovněž běžnou a často velmi škodlivou chorobou skladovaných jablek. V sadech se vyskytuje na plodech jen výjimečně, většinou v pokročilém stupni dozrávání. Choroba způsobuje nejzávažnější ztráty koncem skladovacího období, kdy plody ztrácejí svou odolnost. Spory tohoto patogena jsou přítomny prakticky všude v půdě, na povrchu plodů, na obalech i ve vzduchu ve skladech. Hlavním místem pronikání houby do plodů jsou různá mechanická poškození, řezy, otlaky, požerky a vpichy způsobené živočišnými škůdci, dále napadení strupovitostí apod. Začátek infekce se projevuje světle hnědými nebo žlutavými skvrnami na povrchu plodů. Skvrny se zvětšují, slupka se mírně propadá a dužnina pod postiženými místy kašovitě měkne. Hniloba je nejdříve mělká a pak postupně proniká hlouběji. Později se za vlhka a tepla v okolí skvrny vytvoří zprvu bělavý, potom modrozelený nebo i sivě zelený nálet houby, který silně práší. Postižená dužnina je zhnědlá, vodnatá, sklovitého vzhledu, křehká a má velmi nepříjemnou vůni a chuť. V pokročilých fázích svého výskytu se choroba šíří pouhým dotykem napadeného plodu se zdravým plodem. Kruhová hnědá hniloba je způsobena houbami, které byly dříve zařazovány do rodu *Gloeosporium*. Plody mohou být infikovány od května až do sklizně. Zdrojem nákazy jsou spory tvořící se v napadených větvích nebo v odumřelých pahýlech. Při dešti se dostanou spory na plody, kde později mohou vyklíčit a prorůst slupku nebo pronikat do plodů lenticelami, případně prasklinami ve slupce. Infekce až do doby sklizně zůstává latentní. Viditelné příznaky se projevují až po delším skladování, kdy plody v ztrácejí přirozenou odolnost. Kolem infikovaných lenticel se pomalu v koncentrických kruzích šíří hnědé okrouhlé skvrny. Jsou ostře ohraničené od okolního zdravého pletiva a jejich středy mírně vklesnou a většinou bývají světlejší než okraje. Četnější skvrny postupně splývají. Uprostřed skvrn jsou bílé fruktifikační orgány, kde se tvoří konidie. Dužnina se zbarvuje hnědě, má moučnatou a poměrně pevnou konzistenci a nahořklou chuť. Tato hniloba se obvykle během skladování nešíří z jednoho plodu na druhý. Ke konci zrání se četnost a rozsah napadení plodů prudce zvyšují. Šedá hniloba je vyvolávána nejběžnější plísní, která se vyskytuje prakticky všude a napadá celou řadu druhů ovoce. Plody mohou být infikovány již

ve výsadbě nebo až v době skladování. Infekce plodů způsobují různá poškození, avšak nejčastěji to bývá poškozená stopka nebo kalich. V zahraničí byla rovněž prokázána latentní infekce plodů již v době květu. Zdrojem infekce může být jakákoliv odumřelá organická hmota nacházející se ve výsadbě, např. zelené hnojení, plevel odumřelý po aplikaci herbicidů, mulč apod. Nejvíce jsou ohroženy plody rostoucí v těsné blízkosti těchto zdrojů – ve spodních partiích korun, zvláště je-li výsadba silně zaplevelena nebo nebylo-li zapraveno zelené hnojení. Choroba se velmi dobře rozvíjí při nízkých teplotách v chladárně, a to především ke konci skladovacího období. Zdravé plody se nejčastěji infikují přímým kontaktem s plody napadenými. Stimulujícím faktorem rozvoje této choroby je velmi vysoká relativní vzdušná vlhkost.

Z celkových výsledků hodnocení skládkových chorob vyplynulo, že nejvýznamnějším faktorem snižujícím výskyt chorob houbového původu bylo požití chemické ochrany. Tento faktor relativně nejvíce ovlivnil výskyt moniliové hniloby a poměrně značně snižoval také výskyt modré hniloby. Výskyty kruhové a šedé hniloby, které jsou nejčastějšími příčinami skladovacích ztrát, používání chemické ochrany snížilo sice méně, avšak stále ještě o více než 50 %. Kromě používání chemické ochrany proti chorobám mají pro snižování výskytu hnilob během skladování značný význam bezpochyby i další fyto-sanitární opatření prováděná ve výsadbě, mezi než patří odstraňování zmumifikovaných plodů, odumřelých a rakovinou napadených větví nebo jejich částí včetně plodonosného obrostu, řádné ošetřování půdy ve výsadbách (sekání trávy, včasná aplikace herbicidů), používání čistých sklizňových obalů apod.

Naše sledování dále prokázalo, že celkový výskyt hnilob jablek je v těsné souvislosti s jejich stupněm zralosti. K největším ztrátám z tohoto důvodu všeobecně dochází až ke konci doby uchovatelnosti jednotlivých odrůd, kdy plody ztrácejí svoji přirozenou odolnost proti těmto patogenům. Výjimkou je pouze moniliová hniloba, která se nejsilněji projeví již v prvních měsících skladování. U ostatních skládkových chorob houbového původu platí zásada, že veškeré postupy zpomalující procesy dozrávání jablek během jejich skladování mají také významný vliv na snižování těchto ztrát. Významný vliv zde má především včasný termín sklizně a optimální skladovací podmínky. Mimořádně účinné je v tomto směru použití skladovací technologie v podmínkách ULO, která výrazně zpomaluje procesy zrání v plodech a prodlužuje délku jejich skladovatelnosti.

(Ing. Jan Blažek, CSc.)

Výskyt napadení rezistentních odrůd jabloní strupovitostí v České republice

Rezistence většiny současných odrůd jabloní rezistentních vůči strupovitost jabloně, jejímž původcem je houba *Venturia inaequalis* Cke.Wint., pochází z planého botanického druhu jabloně *Malus floribunda* (klon 821). Tato rezistence je podmíněna dominantním genem velkého účinku označovaným zkratkou V_f . Šlechtitelský kooperační program třech universit, který tento gen využíval, byl rozpracován ve 40. letech minulého století v USA. Po pěti generacích zpětného křížení s kulturními odrůdami se zde v r. 1970 podařilo vyšlechtit první rezistentní odrůdu jabloně Prima, za kterou brzy následovala řada dalších. Záhy se využívání genu V_f ve šlechtění jabloní rozšířilo prakticky do celého světa. V ČR byly vyšlechtěny první dvě rezistentní jabloně s tímto genem (Jolana a Melodie) v 80. letech minulého století ve Střížovicích. Do současnosti bylo ve světě vyšlechtěno přes 300 odrůd jabloní s tímto typem rezistence, z toho více než 40 v ČR.

Až do 80. let byly všechny odrůdy s touto rezistencí zcela odolné vůči všem pěti tehdy známým rasám *Venturia inaequalis*, které se ve světě vyskytovaly a nevyžadovaly proti této chorobě žádnou chemickou ochranu. Potom u nich došlo k výskytu napadení strupovitostí v několika lokalitách zemí západní Evropy. Jednalo se o oblast pěstování jabloní v okolí Hamburku, o šlechtitelské výsadby Výzkumného ústavu ovocnářského v Drážďanech (Německo), o Výzkumnou stanici pro jádroviny v Angers (Francie) a o některé pěstitelské oblasti v Holandsku. Nové patotypy *Venturia inaequalis*, které překonávají rezistenci odrůd podmíněnou genem V_f , byly popsány jako rasy 6 a 7. Tyto první výskyty nových ras se začaly významněji rozšiřovat po r. 1995. Během následných 10 let nové rasy strupovitosti postupně zasáhly Belgie, Dánsko, Anglii, Švýcarsko, Slovinsko, Chorvatsko, Rumunsko a Litvu. Ve většině těchto zemích jsou však výskyty těchto nových ras stále jen lokální a na většině jejich území je rezistence podmíněná genem V_f stále funkční.

V České republice jsme až do loňského roku výskyt nových ras strupovitosti nezjistili. Několik údajů o napadení těchto odrůd sice bylo publikováno, avšak pravděpodobně se vždy jednalo o genotypy, které nebyly nositelem daného genu nebo šlo o odrůdové záměny. U některých rezistentních odrůd (Primula, Rubinola) jsme v letech silného spontánního napadení jabloní strupovitostí sice občas pozorovali zcela nepatrné příznaky této choroby na plodech nebo i na listech, avšak jednalo se vždy patrně o interakce běžných ras houby s mimořádně příznivými podmínkami pro napadení určitých pletiv tímto patogenem. V následujících letech se nikdy tyto infekce v dané lokalitě neopakovaly ani nerozšiřovaly.

K prvnímu patrně spontánnímu výskytu nové rasy strupovitosti na našem území došlo v sadech pana Sedláčka ve Spáleném Poříčí v západních Čechách. Pěstitel uvádí, že ojedinělé výskyty strupovitosti na rezistentních odrůdách v desetileté výsadbě pozoroval již v loňském roce (2005). V letošním roce došlo v této lokalitě k mimořádně silnému infekčnímu tlaku této choroby, vlivem výskytu trvalých srážek koncem dubna (přšlo zde nepřetržitě po dobu pěti dnů). Z tohoto důvodu se pěstители i přes chemickou ochranu nepodařilo zabránit napadení citlivých odrůd (došlo u nich ke slabému až střednímu napadení listů a částečně i plodů). Bohužel parcelu, kde byly vysazeny rezistentní odrůdy (výměra 2 ha), vůči strupovitosti neošetřoval. V důsledku toho zde došlo na odrůdách Topaz, Rubinola, Rajka a Vanda k velmi silnému napadení listů, kdy silně sporulující skvrny pokrývaly na začátku srpna více než 50% jejich povrchu. Strupovitost se na těchto odrůdách projevila i na plodech. Většina plodů byla pokryta strupovitostí na 20-40% povrchu. Plody byly zdeformované a menší velikosti. Menší výskyt strupovitosti se zde projevil i u odrůdy Selena. Jedná se zatím o lokalizovaný výskyt napadení, protože v okolí nebyly příznaky napadení na rezistentních odrůdách zatím pozorovány.

K dalším dvěma výskytům silného napadení rezistentních odrůd strupovitostí došlo v r. 2006 rovněž v západních Čechách. Jednalo se o dvě výsadby firmy Sady Schwarz ve Vranově u Rokycan, které jsou vzájemně od sebe vzdálené cca 1 km. Nejintenzivnější výskyt strupovitosti se zde projevil na rezistentních odrůdách Vanda a Otava dosazených do 15 hektarového bloku odrůdy Melodie. U nich byly napadeny téměř všechny listy, přičemž silně sporulující skvrny pokrývaly více než 50% jejich povrchu. Jen o něco méně zde byly napadeny další 2 dosazené odrůdy Goldstar a Rubinola. U nich skvrny pokrývaly listy jen asi v rozsahu 15-50% plochy jejich povrchu. Je zajímavé, že původní desetileté stromy odrůdy Melodie byly strupovitostí napadeny jen slabě v sousedství dosazených stromků výše uvedených odrůd. V druhé výsadbě byl výskyt strupovitosti na dvouletých stromcích rezistentních odrůd rovněž pouze ojedinělý. V loňském roce nebyl v této lokalitě výskyt strupovitosti na rezistentních odrůdách pozorován. Podsazený výsadbový materiál rezistentních odrůd, kterým pravděpodobně tato nová rasa strupovitosti byla do obou výsadeb zavlečena, pocházel ze dvou tuzemských školek.

Silný výskyt strupovitosti na rezistentních odrůdách jabloní se v r. 2006 projevil rovněž v jedné z výsadeb firmy Šampima u obce Žernov v severovýchodních Čechách. Zde byly strupovitostí silně napadeny stromy odrůd Topaz a Goldstar, které se nacházejí ve výsadbě sousedící s úložištěm velkobeden vyprázdněných po vyřídění jablek, z nichž část pocházela z dovozu ze zahraničí. Je pravděpodobné, že právě touto cestou došlo k zavlečení nové rasy strupovitosti na naše území. Slabší napadení strupovitostí zde bylo dále zjištěno v sousední menší výsadbě u odrůd Rajka a Rubinola.

Výskyt strupovitosti na odrůdách Topaz a Rubinola zjistil na svém pozemku také ing. Míka, šlechtitel jabloní v Branicích u Písku. Listy na těchto odrůdách byly již v červnu napadeny silně, plody poněkud méně. Odrůda Topaz byla napadena silněji než odrůda Rubinola. Další rezistentní odrůdy, které však rostly v jiné části výsadby však byly zdravé. Napadení strupovitostí také zjistil na semenáčích, které v předchozích letech hodnotil jako rezistentní.

Na Moravě byly zatím jen v několika lokalitách zaznamenány na rezistentních odrůdách příznaky velmi slabého výskytu strupovitosti, které pravděpodobně nebyly vyvolány žádnou novou rasou tohoto patogena. Přesto je nutno všechny tyto případy stále monitorovat, zda se nebudou tyto výskyty stupňovat a dále rozšiřovat.

Analýza všech dosavadních výskytů nových ras *Venturia inaequalis* v Evropě ukazuje na to, že nejvyšší riziko prolomení rezistence podmíněné genem V_f je na pracovištích, která se zabývají šlechtěním těchto odrůd nebo jejich zkoušením. Smíšené výsadby odrůd a genotypů jabloní s různým stupněm své odolnosti, které nejsou chemicky ošetřovány proti napadení touto chorobou, kam jsou navíc často soustředovány různé patotypy dané houby, navozují ideální podmínky pro vznik nových rekombinantních typů strupovitosti. Další riziko pro šíření nových ras strupovitosti představují školky, které se zabývají výrobou výsadbového materiálu těchto odrůd a neaplikují žádnou chemickou ochranu proti této chorobě. Zejména pozdní infekce strupovitostí mohou přetrvávat na nejmladších listech a na šupinách vrcholových pupenů, a pokud nejsou zničeny mrazem, mohou být rozšířeny prodejem tohoto materiálu do nových lokalit. Jisté riziko vzniku nových ras strupovitosti představují všechny výsadby jabloní, ve kterých jsou společně vysazeny rezistentní odrůdy s odrůdami citlivými, a ve kterých se nepoužívá dostatečně účinná ochrana proti této chorobě.

Ve většině západních zemí Evropy je nyní doporučováno, aby všichni pěstitelé rezistentních odrůd jabloní v době nejsilnějšího infekčního tlaku houby monitorovaném lapačem spor aplikovaly 2 – 3 preventivní postřiky proti strupovitosti.

Co doporučit pěstitelům, u kterých došlo k napadení rezistentních odrůd? Především by se měli pokusit o úplnou eradikaci této nové rasy, dříve než danou lokalitu osídlí na úkor ras domácích. Je to reálné především tam, kde se jedná o více méně izolované ucelené výsadby a kde nové rasy zatím nepronikly do soukromých zahrad. Po zjištění výskytu strupovitosti na rezistentních odrůdách jabloní je nutno ihned zastavit sporulaci houby postřikem přípravkem Syllit, aby se zabránilo dalšímu šíření nové rasy v průběhu vegetace. V době deštivého počasí je nutno tento zásah asi po týdnu opakovat. Na zahradách je později vhodné odstraňovat spadlé listy (lze použít ke zkompostování). V Německu je doporučováno odstraňování spadlých listů i z větších výsadeb pomocí k tomuto účelu zkonstruovaného vysavače neseného na traktoru. Tavním výzkumem bylo zjištěno, že po dvakrát opakovaném „vyčištěním“ výsadby tímto způsobem se zde až několika násobně snížilo napadení strupovitostí v příštím roce oproti takto neošetřované kontrole.

Po sklizni jablek je možno doporučit listovou aplikaci 5 % roztoku močoviny. Zejména během mírné a deštivé zimy takto dodaný dusík urychluje mikrobiální a biologický rozpad listů, čímž se opět významně snižuje intenzita infekce strupovitostí v příštím roce. Rozhodující pozornost je však nutno věnovat chemické ochraně „postižených“ výsadeb. Především je nutno všechny rezistentní odrůdy ošetřovat stejně intenzivně jako odrůdy citlivé.

První postřik ve fázi myšího ouška zahajujeme mědnatými přípravky (Champion), za kterým následují 2 ošetření přípravkem Syllit před květem. Po odkvětu můžeme použít Captan kombinovaný se systémovým přípravkem Punch. V následném sledu ochrany proti této chorobě dáváme přednost preventivním ošetřením dalšími kontaktními fungicidy (Delan, Dithane, Merpan). Nepoužíváme systémové a strobulinové přípravky, ke kterým byly již vyselektovány rezistentní populace patogena. Intenzivní chemickou ochranu lze zastavit až po ukončení letu askospor a za předpokladu, že nedošlo v sadě k žádnému výskytu této choroby (podrobnosti jsou popsány v metodice: Lánský a kol., Integrovaná ochrana ovoce. VŠÚO Holovousy s.r.o., 2005).

S cílem eradikace nové rasy patogena se doporučuje uplatňovat výše popsany způsob ochrany minimálně po dobu 2 let. Teprve potom je možno u rezistentních odrůd přistoupit k omezenému programu ochrany proti strupovitosti, který spočívá v aplikaci 2 – 3 preventivních ošetření v době nejsilnějšího infekčního tlaku choroby (od konce dubna do poloviny května).

(Ing. Jan Blažek, CSc., Ing. Radek Vávra,)

Zájezd

Ovocnářská unie ČR organizuje zájezd do Německa. Zbývá několik posledních míst. Případní zájemci, hlase se neprodleně v kanceláři OUČR – unie@vol.cz

Berlín – veletrh Fruit Logistica 2007

Termín: 8.2. - 9.2.2007 (čt – pá)
Doprava: zájezdový bus
Plná cena: 2.990,- Kč/ osoba
Dotace Česko-německé obchodní a průmyslové komory na osobu: 390,- Kč/osoba

Cena pro členy OUČR: 2.600,- Kč/osoba

Cena zahrnuje: dopravu, ubytování, komplexní pojištění, uvedené stravování, celodenní vstupenku na veletrh Fruit Logistika

PROGRAM

1.den - čtvrtek – 8.2.2007

z Hradce Králové: Autobus bude přistaven **v 5.50 hod** na autobusovém nádraží U Koruny, stanoviště č. 20., odjezd v 6.00 hod.

z Prahy: **v 8.00 hod.**, stanice metra Černý Most, konečná trasy B. Sraz účastníků na autobusové stanici jménem Černý Most, zastávka noční linky č. 512 směr Lehovec na Chlumecké ulici. (Od metra přejdete přes přechodovou lávku pro pěší směrem k obchodnímu domu MAKRO a HORNBAACH přímo k zastávce).

z Teplic – Bystřany: **v 9.15 hod.**, čerpací stanice směr na dálnici D8 na Ústí n/L.

(nástup na jiných než zde uvedených místech z časových důvodů není možný !)

od cca 12.00 hod. do cca 14.00 hod. – odborná exkurze

firma VEOS, Dresden (Herr Aurich) – Erzeugerorganisation Dresdener Obst e.G.
Hauptstr. 2A
D- 01809 Dohna / OT Röhrsdorf

cca 14.30 - 16.00 hod. - Drážďany

Procházka sasskou metropolí, zrestaurovaná katedrála Frauenkirche, Semperova opera, možnost návštěvy světoznámého muzea ve Zwinger (obrazárna, muzeum zbraní či porcelánu, vstupné 5 – 7 EUR).

17.00 hod. – 18.00 hod. - odborná exkurze

firma Natursaft-Sachsen (Herr Kurt Mohr)
Natursaft SACHSEN GMBH
Mittelweg 3
04769 ABLASS

Cca 20.30 příjezd na ubytování u Berlína

Hotel společnosti F1, dvojlůžkové, nebo třílůžkové pokoje s tekoucí teplou a studenou vodou, barevnou televizí. WC a sprchy jsou společné na patře, v dostatečném množství (desinfikují se po každém použití).

2.den - pátek – 9.2.2007

Brzo ráno (cca 5.45 hod.) odjezd do centra Západního Berlína na exkurzi

7.00 – 8.30 hod. – odborná exkurze

firma Berliner Fruchthof (Dieter Krauss).
FRUCHTHOF BERLIN
Verwaltungsgenossenschaft eG
Beusselstraße 44 n-q
10553 Berlin

9,30 – 15,30 hod. - veletrh

Celodenní návštěva veletrhu Fruit Logistica

cca 16 hodin odjezd z Berlína

cesta zpět do ČR, zastávky dle nástupních míst, návrat v nočních hodinách

Stravování:

- během přejezdu 1. den bude rozdávána plněná bageta a obložená houska
- v místě ubytování je možnost individuelní večeře v restauraci vedlejšího hotelu
- 2. den při ranním přejezdu bude rozdáván nápoj + sladká snídaně
- 2. den po návratu z exkurze bude před přesunem na veletrh svačina (párky)
- během celého zájezdu bude možnost zakoupení nápojů od stewarda v autobuse za Kč

Pojištění je v ceně zájezdu ! Není potřeba se dále připojišťovat

Doklad o pojištění bude rozdán účastníkům v autobusu.

Doklady:

Na cestu si vezměte platný cestovní pas (minimální doba platnosti 3 měsíců) nebo občanský průkaz se strojově čitelnou zónou. OP se strojově čitelnou zónou jsou dle vyjádření MV ČR vydávány přibližně od července 2000. Tuto podmínku stanovila novela Zákona o cestovních dokladech (č. 559/2004 Sb.), která nabyla účinnosti 1.1.2006.

Důležité adresy - zastupitelské úřady České republiky

Velvyslanectví České republiky v Německu
Botschaft der Tschechischen Republik
Wilhelmstrasse 44, 10117 Berlin-Mitte
tel.: 004930/226380, sekretariát-22638140

Ceny

Ceny ovoce v 45. až 48. kalendářním týdnu 2006

Ovoce	Ceny	
	Pěstitelské	Spotřebitelské
JABLKA tuzemská		
Golden Del. V	11 - 18	
I.	8 - 13	14,50 - 26,90
Gloster V	11 - 14	
I.	8 - 11	14,50 - 24,90
Idared V	10 - 14	
I.	8 - 11,50	9,90 - 21,90
Jonagold V	9 - 14	
I.	8 - 11	14,50 - 26,90
Melodie V	10 - 12,50	
I.	5 - 10	13 - 19
Melrose V	10 - 12,50	
I.	8 - 10	13,90 - 19,90
Rubín V	11 - 15	
I.	8 - 12	16 - 22,90
Šampion V	9 - 13	
I.	7 - 11	6,90 - 19,90
JABLKA dovozová		
Golden Del.		21,90 - 27,90
Granny Smith		21,90 - 29,90
Jonagold		19,90 - 24,90
Gloster		10,90 - 24,90
HRUŠKY tuzemské V	14 - 18	
I.	9 - 14	19,90 - 29
dovoz		22,90 - 29,90
POMERANČE		16,90 - 29
MANDARINKY		18,90 - 34,90
CITRONY		13,90 - 30
GREPY žluté		24,90 - 38
červené		24,90 - 38
VINNÉ HROZNY		19,90 - -39,90
BANÁNY		19,90 - 34,90
ŠVESTKY tuzemské		26
dovoz		35